

2. Мир, справедливість та міцні інституції.

ЛЮДИНОЦЕНТРИЗМ ЯК ОСНОВА ГУМАНІТАРНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Міщенко Н. В.,

заступник директора Професійно-технічного училища № 31 м. Полтави

Пивовар Н. М.,

доцент кафедри педагогічної майстерності та менеджменту

4770ц. І. А. Зязюна ПНПУ 4770ц. В. Г. Короленка,

pivovarnm965@ukr.net

У другій половині ХХ-го, а особливо з початку ХХІ-го сторіччя на всю планету голосно зазвучали голоси, що декларували проблеми людини як біовиду та соціумно-цивілізаційної істоти у всіх її аспектах існування. Але від декларацій такого плану і до втілення їхніх ідей – ще й досі – великі відстані. Та все ж таки, хоча і повільно, у свідомості людства відбувається деякий перехід до новітніх парадигм розвитку: не високоефективна економіка, не унікальні високі технології, ні щось інше привабливе у матеріальному, а чи якому іншому сенсі, а сама людина з усіма її проблемами, надіями стає головною ціллю та будь-яким сенсом цивілізаційного поступу вперед. У глобальному масштабі це починає утверджуватися у всіх сферах буття, а особливо в освітній сфері, адже 4770ціум них477ризм, як такий, стає стратегією руху цивілізації, в основах котрого – не складування різноманіття благ і цінностей та милування ним, але – пильний погляд на духовне, науку, культуру і згодом це стане сенсом життя людства. Поки що ми лише прагнемо цього ідеалу, починаючи той поступ, і справді, з освіти – праці, що дійсно, є працею на покоління наперед.

Сутність і сенс гуманітарної політики держави, у нинішньому – глобалізованому – світі повсюди 4770ціум них477 на баченні людини як центру соціумної гармонії.

Термін гуманітарний [4] бере початок від поняття „Гуманізм (лат. humanitas – людський, людяність, humanus – людяний, адже homo – людина” [3]). „Це філософська та етична позиція, яка надає особливого значення цінності людей та сприянні людям (як індивідуумам, так і групам), і в загальному віддає перевагу критичному мисленню та доказам (раціональним та емпіричним) над прийняттям догмату або забобонів” [там же].

Це ті принципи світогляду, котрі пов’язані з уявленнями про людину як про визначальну ціль, а також – і вищу цінність соціуму. Як філософська течія гуманізм виник у XV – XVI століттях у перехідних умовах Відродження.

Гуманітарний – той, „...який належить до суспільних наук, що вивчають людину і її культуру” [4,70]. Поняття „гуманітарний” в історичному, філософському, філологічному планах означає все те, яке належить суспільним наукам, що займаються вивченням людини, свідомості, соціуму в цілому. Отже, гуманітарна політика, як наукове поняття, має в собі двоє головних складників, як-от: гуманізм, політика. Й саме таку політику вчений загал визначає системою рішень, які мають за ціль створення певних передумов та умов задля соціально-гуманітарного розвитку соціуму, а також соціальної, інтелектуальної і духовної безпеки людини, реалізації її духовних потреб та збагачення творчого і креативного потенціалів.

Така політика 4770ціум них477 на підвалинах визнання усіх невід’ємних прав людини, у тому рахунку – прав на цілком гідне життя кожному, поза його фактичної приналежності до певної національності, раси, релігії, статі, індивідуальних, соціальних прикмет, віку тощо. У ролі суб’єктів гуманітарної політики виступає держава у цілому, усі – органи державної влади, місцевого самоврядування, політичні партії і їхні об’єднання, усі соціальні групи, тобто суспільство загалом та окремі його особи.

Державна гуманітарна політика – системна й послідовна діяльність держави у відносинах з людиною зокрема та соціуму в цілому.

Поняття гуманітарної політики надзвичайно тісно пов'язане і з поняттям „соціальна політика”, тому інколи вони не відокремлюються, тим більш – у колективній свідомості суспільства. Різниця полягає у тому, що коли соціалістика спрямовується здебільшого на нормальний для успішного життя рівень добробуту соціуму, то гуманітарна ставить собі за ціль досягнення високого духовного, інтелектуального рівнів особистості, збереження, розвиток фундаментальних – загальнолюдських, національних – цінностей. Однак, разом із тим, соціальна й гуманітарна політика стоять на одному 478оціуму.

„Сучасний розвиток новітнього морального творення варто зв'язувати з укріпленням гуманітарного складника життя соціуму. А цей складник має у собі три взаємозалежних компоненти: культурну, освітню, релігійну. Адже кожен із них... є запорукою становлення морально зрілої, всебічно розвинутої особистості” [6]. Тобто це є показник високодуховної особистості. Водночас: духовність науковці не характеризують рівнем загальних та професійних знань особистості, її так званою начитаністю, глибокою обізнаністю у професійній сфері, бо найважливішими показниками духовності, зазначає багато вчених – „Духовність є ступінню засвоєння особистістю етичних та естетичних, моральних високих цінностей... Саме духовність народжує і шляхетність, стає поміччю людині у становленні, а також і нації” [5]. Об'єктивне ж 478оціуму „...новітнього морального творення визначає передусім гуманітарна політика держави, як сукупність різних відповідних програм... І тут головну роль відіграють такі індивідуалізовані моральні категорії, як совість, обов'язок, відповідальність...” [1].

Хоча перераховані вище якості духовності є продуктами внутрішнього, духовного світу людини, їхнє формування, розвиток проходить під великим і сильним пресингом реальної навколишньої дійсності, у тому числі й державних інструментів гуманітарної політики. Відтак, вона повинна бути націленою на максимальне пом'якшення усіх, без винятку, негативних наслідків трансформаційних процесів для українців і створення передумов для формування у них активно-оптимістичної життєвої позиції за допомогою законодавства, економічної, соціальної політики, суто еволюційного уведення гуманітарних сфер у нові економічні умови, оскільки впевненість у правильному виборі шляху, котрим нині йде наша країна, створює певні умови задля позитивного світосприйняття загалом та надає людині можливостей самостійно активніше відшукувати шляхи задля покращання власної долі.

Саме тому першочерговим завданням гуманітарної політики української держави бачимо: а) підвищення життєвого рівня суспільства, б) створення відповідних умов і законодавчої бази для підвищення якості життя народу, бо ж поза цими рамками про реальність гуманістичних пріоритетів говорити не доводиться.

Так, гуманізм починається з добробуту людей, однак, ним аж ніяк не завершується, а тому, піднімаючи рівень добробуту населення, треба пам'ятати і про душу людей. Сприяння всебічному духовному, інтелектуальному розвитку особистості має стати до центру усієї політики держави. Центральною ж ланкою того довгого ланцюгу процесу, як широко вважається, є формування і національного світогляду, і державницької ідеології, які би сприяли консолідації суспільства, а також – повазі до інших культур.

У формуванні світогляду громадян, здатних до подальшого збагачення інтелектуальної, матеріальної скарбниці українського народу, ефективної розбудови держави, забезпечення у суспільстві гідного місця кожному, належить саме освіті.

Передовсім на заклади освіти в новітніх умовах покладено розв'язання задач виховання у молоді наступних високих гуманістичних якостей: патріотизму, людяності, норм цивілізованого співжиття, злагоди. Й те цілком виправдано, оскільки саме

дитсадок, школа, коледж тощо відіграють значну роль у процесі становлення соціалізації людини. Тут активно розвивається когнітивна складова світобачення, а також усвідомлюється ціла низка соціальних вимог. Тож, враховуючи потреби духовного відродження України, зміцнення високої моральності у суспільстві, навчальні заклади усіх рівнів покликані забезпечувати заповнення усіх ланок навчально-виховного процесу змістом, який би допомагав вирощувати гостро необхідні соціумові громадянські чесноти, високу шляхетність, спонукав би юні покоління бути корисними людству, його цивілізаційному процвітанню загалом і своєму народові, зокрема.

Ідеї гуманітарно-творчої, духовної місії сучасної освіти у контексті українського державотворення послідовно розвивав і розвиває професор В. Г. Кремень у численних своїх працях, присвячених саме 479оціум них479ризм479 [5]. На чільне місце він висуває не знання, а освіту. Ним вони розглядаються тільки шляхом до розвитку людяності й духовності. Вихователь – головне джерело розвитку майбутньої духовності дитини.

Державі у її гуманітарній політиці нині, під час воєнного стану, активно допомагають органи місцевого самоврядування. Те саме можна утверджувати й в стосунку щодо активної допомоги державі (у її гуманістичних стремліннях) громадських організацій, товариств тощо. Приклад, як це робить нині Товариство Червоного Хреста України.

Важливою частиною діяльності Товариства Червоного Хреста України на підмогу державі у гуманітарній освіті є освіта у кризових ситуаціях. Вона передбачає підтримку і зміцнення навіть цілих громад (за допомогою реалізації програм гуманітарної освіти на етапах підготовки до кризової ситуації, під час неї, реагування та відновлення після кризи).

В Україні нині, у зв'язку з війною проти агресії рф, суттєво посилилася роль окремо взятої людини як у політичному, економічному, так і соціумному житті, адже наша держава гостро затребувала того, а також вимагає і далі від народу його власної цілісної політики гуманітарного розвитку, адекватної воєнним, а також – 479оціум них479ризм479 викликам.

Гуманітарний розвиток – та модель розвитку, що зорієнтована на максимальне розкриття потенціалу кожної людини, соціуму в цілому, створення гідних умов для реалізації усіх інтелектуальних, культурних, творчих можливостей людини, нації.

Виходячи з такого – 479оціум них479ризм479ького – підходу, повинно відбуватися формування політики потенцій: в нашій вітчизняній освіті, професійній реалізації, конкретно-адресній охороні здоров'я, соціальному захисті.

Отож, основним принципом гуманітарного розвитку України бачимо: „...людиноцентризм, як цілісну систему поглядів, що визначає самоцінність людини, усі її можливості у якості критеріїв оцінювання ефективності держави, зрілості 479оціум них інституцій... права людей на розвиток особи, здібностей; забезпечення реальності прав і свобод... прагнемо сформувати на глобалізованій арені сучасності достатньо конкурентоспроможну націю” [2].

Література:

1. Бліхар М. П. Духовність як провідна характеристика вищої освіти в період трансформаційних змін. URL: <http://soctech-journal.kpu.zp.ua/archive/2016/71/12.pdf> (дата звернення: 24.08.2023).
2. Гончаренко Семен. Український педагогічний словник. К., Либідь. 1997. 376 с
3. Гуманітарна освіта. URL: <https://redcross.org.ua/humanitarian-education/> (дата звернення: 25.09.2023).
4. Гуманітарний : Словник української мови : Академічний тлумачний словник (1970 – 1980). URL: <http://sum.in.ua/s/ghumanitarnyj> (дата звернення: 21.09.2023).
5. Кремень В. Г. Людина і освіта у вимірах економічної цивілізації. URL: https://zn.ua/ukr/EDUCATION/lyudina_i_osvita_u_vimirah_ekonomichnoyi_tsivilizatsiyi.html (дата звернення: 17.05.2023).

46. Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору.
URL: <file:///C:/Users/Александра/Downloads/REP0000457.PDF> (дата звернення: 19.09.2023).

ДОСВІДУ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ ФАКУЛЬТЕТУ КОМП'ЮТЕРНИХ НАУК, МАТЕМАТИКИ, ФІЗИКИ ТА ЕКОНОМІКИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РІВНОГО ДОСТУПУ ДО ЯКІСНОЇ ОСВІТИ

Барболіна Т.М.

*Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
tm-b@gsuite.pnpu.edu.ua*

Визначені Організацією Об'єднаних Націй 17 Цілей сталого розвитку спрямовані на захист планети та забезпечення миру і процвітання для всіх людей у світі. Глобальні проблеми вимагають нових навичок, цінностей і ставлень, що вимагає трансформації системи освіти. Освіта є як однією з цілей сталого розвитку (Ціль4: забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх), так і засобом досягнення всіх інших цілей сталого розвитку [1].

Важливим аспектом досягнення цілей сталого розвитку, зокрема підвищення якості вищої освіти та забезпечення рівного доступу до неї, є міжнародна співпраця, яка, з-поміж іншого, дозволяє здійснювати обмін передовими ідеями та технологіями, спрямованих на досягнення цих цілей.

Метою статті є узагальнення досвіду участі викладачів факультету комп'ютерних наук, математики, фізики та економіки у проєктах Еразмус+ КА2 з точки зору досягнення цілей сталого розвитку.

Першим таким досвідом для факультету став проєкт «WIN:Writing for inclusion» («WIN: письмо в інклюзивній освіті»; номер: 2020-1-ES01-KA201-081827; тривав з 01.09.2020р. до 31.08.2022р.). Діяльність консорціуму закладів вищої та середньої освіти з Іспанії, Італії, Угорщини, України спрямовувалася на поширення інформації, зміну уявлень і створення ресурсів для реалізації інклюзії в освіті через концепцію «Care in Education» («Турбота в освіті») [2]. Робота викладачів факультету комп'ютерних наук, математики, фізики та економіки у складі команди Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка зосереджувалася на розробці вебзастосунку, який має на меті допомогти учням оволодіти навичками створення розповідей, надаючи допомогу у створенні художніх образів: учні мають змогу обрати зображення з досить великої бібліотеки, доповнити їх деталями, предметами, відобразити взаємодію персонажів, формуючи таким чином анімацію за своєю розповіддю.

Візуальна складова додатка, створена викладачами та магістрантами кафедри образотворчого мистецтва, сприяє формуванню розуміння культурного розмаїття, толерантного ставлення до осіб з різних етнічних, соціальних груп, з особливими освітніми потребами. Загалом діяльність партнерів у рамках проєкту сприяла акцентуванню уваги на необхідності виховання учнів у дусі міжкультурності, демократизму, толерантності, що у свою чергу спрямоване як на досягнення цілей якісної освіти, так і зменшення нерівності.

Досягненню цілей заохочення до навчання впродовж життя сприяє і проєкт «UTTERLY: University Teachers' Certification Centres: Innovative Approach To Promotion Teaching Excellence» («Центри сертифікації викладачів: інноваційні підходи до досконалості викладання»; номер: 619227-EPP-1-2020-1-UA-EPPKA2-SBHE-JP; тривав з 15.01.2021 до 31.12.2023). Завідувач кафедри загальної педагогіки та андрагогіки Мокляк В. М. і доцент кафедри математичного аналізу та інформатики Дмитрієнко О.О.